

Життя Пауло Коельйо — головне джерело натхнення для його книжок. Він жартував зі смертю, уникнув божевілля, грався з наркотиками, витримував катування, експериментував з магією та алхімією, вивчав філософію і релігію, невситимо читав, втрачав і відновлював віру, зазнавав муки й утіхи від кохання. Його твори перекладено 88 мовами, видано понад 320 мільйонів примірників у всьому світі.

Коельйо — член Бразильської академії літератури та кавалер ордена Почесного легіону. У 2007 році його було оголошено посланцем миру ООН.

*Кожна стріла має власні примхи. Випусти тисячу стріл —
кожна з них полетить по-своєму: це і є шлях лука.*

До найкращого лучника країни, Тецуї, який нині скромно живе в селі та працює теслюю, прибуває інший стрілець із далеких країв і кидає майстрові виклик... Тецуя приймає його та навчає чужинця і місцевого хлопчину мистецтва стрільби з лука.

У «Шляху лучника» Пауло Коельйо висвітлює засадничі правила, які стосуються не лише стрільби з лука, а й усіх аспектів життя; це зібрання принципів, що ведуть до багатьох чеснот.

bookclub.ua

ISBN 978-617-12-9147-8

9 786171 291478

ПАУЛО КОЕЛЬЙО
ШЛЯХ ЛУЧНИКА

ПАУЛО
КОЕЛЬЙО

ШЛЯХ
ЛУЧНИКА

КСД

ПАУЛО
КОЕЛЬЮ

ШЛЯХ
ЛУЧНИКА

Переклад з португальської *Сергія Вакуленка*
Художник *Петро Вихорь*

ХАРКІВ
2021 **КСД**

УДК 821.134.3
К76

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Друкується з дозволу Sant Jordi Asociados Agencia Literaria S. L. U.,
Барселона, Іспанія. www.santjordi-asociados.com

Усі права застережені
<http://paulocoelhoblog.com>

Перекладено за виданням: Coelho P. O caminho do arco /
Paulo Coelho. — Barcelona : Sant Jordi Asociados, 2008. — 47 p.

Літературно-художнє видання

КОЕЛЬЙО Пауло
Шлях лучника

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *С. В. Півень*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *О. В. Вискірка*

Підписано до друку 22.09.2021. Формат 70x100/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Minion Pro». Ум. друк. арк. 5,805.
Наклад 2000 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: cor@bookclub.ua

Віддруковано у ПрАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»
Свідцтво ДК № 5454 від 14.08.2017 р.
09117, м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4
Тел./Факс (0456) 39-17-40
E-mail: bc-book@ukr.net; сайт: <http://www.bc-book.com.ua>

ISBN 978-617-12-9147-8
ISBN 978-05-570-1200-8 (порт.)

- © Paulo Coelho, 2003
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

*Леонардові Ойтисіці, який, побачивши
одного ранку в Сен-Мартені
мої дзюдоїстські вправи на осонні,
підкинув мені задум цієї книжки*

О Маріє, зачата без гріха,
молися за нас,
що звертаємося до Тебе.
Амінъ

Молитва без чину —
то наче стріла без тятиви,
чин без молитви —
то наче тятива без стріли.

Елла Вілер Вілкокс

Подяки

Ойґенові Геріґелеві за книжку «Дзен у мистецтві стрільби з лука»;

Памелі Гартіґен, генеральній директорці Швабівської Фундації соціального підприємництва, за опис якостей спільників;

Денові та Джекі Де Просперо за книжку «Кюдо», написану у співавторстві з Онумою-саном;

Карлосові Кастанеді за опис зустрічі смерти з нагвалем Еліасом.

ΠΡΟΛΟΓ

— Тецюя.

Хлопчина здивовано витріщився на чужинця.

— Ніхто в селі не бачив Тецуї з луком у руках, — відповів він. — Кожному відомо, що він заробляє на прожиття теслярством.

— Може, він на все махнув рукою, може, злякався, мені байдуже, — наполягав чужинець. — Але годі йому правити за найкращого лучника в країні, коли він уже закинув своє мистецтво. І я стільки днів згаяв на подорож саме для того, щоб кинути йому виклик і поставити крапку на його незаслуженій тепер славі.

Хлопчина збагнув, що далі сперечатися немає сенсу: краще просто повести цього чоловіка до теслі, хай на власні очі побачить, що помиляється.

Тецюя працював у теслярні, поставленій у глибині двору за хатою. Він обернувся, щоб глянути, хто до нього йде, але усмішка в нього на губах застигла. Очі втупилися в довгу торбу, що її ніс із собою чужинець.

— Це саме те, про що ви думаєте, — сказав ново-прибулий. — Я прийшов сюди не для того, щоб принизити чи подразнити людину, яка стала легендою. Я лише хочу довести, що за багато років тренувань мені вдалося досягти досконалости.

Тецюя дав зрозуміти, що бажає повернутися до своєї роботи, — а він саме приставляв ніжки до стола.

— Той, хто слугував прикладом цілому поколінню, не може зникнути так просто, як оце ви, — вів далі чужинець. — Я дотримувався ваших порад, намагав-

ся не збочувати зі шляху лука й заслуговую на те, щоб ви побачили, як я стріляю. Якщо зробите це, я заберуся геть і нікому й словом не прохоплюся, де шукати найвидатнішого з усіх лучників.

Чужинець витяг із торби довгий бамбуковий лук, полакований, з руків'ям трохи нижче від середини. Вклонився перед Тецуєю, попростував до саду й удруге вклонився в напрямку певного місця, тільки собі відомого. Відтак витяг стрілу з орлячим оперенням, широко розставив ноги, щоб не хитатися при пострілі, однією рукою підніс лук поперед обличчя, а другою наклав стрілу.

Хлопчина спостерігав за цим із веселим подивом. Тецуя теж відставив свою роботу, і собі звернувши на чужинця зацікавлений погляд.

Той розташував лук — зі вже вставленою в тятиву стрілою — навпроти середини своїх грудей. Потім підніс його над головою й, опускаючи руки, почав поволі напинати тятиву.

Коли стріла порівнялася з його обличчям, лук уже був напружений до кінця. На одну мить, що тривала неначе вічність, лучник і лук застигли нерухомо. Хлопчина дивився туди, куди була націлена стріла, але нічого там не бачив.

Аж раптом рука на тятиві розтисла пальці, плече сіпнулося назад, лук невимушено гойднувся додолу в другій руці, а стріла зникла з очей, знову показавшись уже в даліні.

— Збігай по неї, — сказав Теця.

Хлопчина приніс стрілу: вона пройшла крізь вишневу ягідку, і та впала на землю за сорок метрів від них.

Теця вклонився перед лучником, пішов у куток своєї теслярні й витяг звідти щось на кшталт жердини з витонченими заокругленнями, яка була замотана в довгий шмат шкіри. Без жодного поспіху він розгорнув сувій, і під ним показався лук, дуже схожий на той, що був у чужинця, — хіба значно зужитіший на вигляд.

— Стріл я не маю, то муситиму позичити одну з ваших. Я зроблю так, як ви просите, натомість маєте дотриматися своєї обіцянки й нізащо не видати назви села, де я мешкаю. Якщо хтось питатиме про мене, скажіть, що ви дійшли до краю світу, шукаючи мене, й насамкінець довідалися, що мене вжалила змія і за два дні я помер.

Чужинець кивнув і простяг Тецуї одну зі своїх стріл.

Обперши об стіну один кінець довгого лука і доклавши чималого зусилля, Теця вставив у нього тятіву. Потім, не зронивши й слова, рушив у напрямку гір.

Чужинець і хлопчина попростували за ним. Після годинної прогулянки вони опинилися перед ущелиною межі двох скель, що між ними текла повновода річка; перейти на той берег можна було тільки прогнилим мотузяним мостом, який мало не розсипався.

Зберігаючи цілковитий спокій, Тецуя дістався середини мосту — небезпечно розгойданого, — вклонився перед чимось на другому березі, вставив стрілу в лук точнісінько так само, як перед тим це зробив був чужинець, підніс його вгору, знову опустив до рівня грудей і вистрілив.

Хлопчина і чужинець побачили, що стріла простромила стиглий персик на віддалі двадцяти метрів.

— Ви влучили у вишеньку, а я в персик, — сказав Тецуя, вже коли був на безпечному березі. — Вишенька менша розміром. Ви влучили в ціль за сорок метрів від себе, а до моєї цілі було вдвічі ближче. Тож вам напевне до снаги все за мною повторити. Ходіть на середину мосту і стрельніть так само влучно, як я.

Нажаханий, чужинець додибав до середини прогнилого мосту, не відриваючи очей від прірви під ногами. Усі звичні рухи він виконав і в напрямку персикового дерева стрілив, але стріла його полетіла в молоко.

На берег він повернувся сполотнілий на обличчі.

— Ви маєте вміння, повагу та гідність, — промовив до нього Тецуя. — Добре засвоїли навички, і лук вам підкоряється, а от власний розум — ні. Стріляти-бо ви вмієте, коли навколо вас усі обставини сприятливі, але під тиском небезпеки в ціль не влучаєте. А тим часом лучник не завжди може вибирати собі бойовище, тож вам треба вправлятися далі й бути готовим до не вигідних умов. Нехай шлях лука веде вас уперед,

то є мандрівка завдовжки з життя. Проте зятяте, що постріл вправний і влучний — це зовсім не те, що постріл зі спокоем у душі.

Чужинець іще раз глибоко вклонився, вклав свій лук та стріли в довгу торбу, закинув її на плече й рушив геть.

На зворотній дорозі хлопчина не приховував свого захвату:

— Оце ти поставив його на місце, Тецеу! Ти й справді, мабуть, з усіх найліпший!

— Не годиться оцінювати людей, не навчившись перед тим їх слухати й поважати. Людина з цього чужинця непогана, він мене не принижував, не пробував доводити свою вищість наді мною, хоча на те могло скидатися. Він прагнув показати своє вміння і домогтися його визнання, дарма що на позір нібито кидав мені виклик. А ще коли йдеш шляхом лука, то іноді доводиться долати несподівані випробування, і саме цього чужинець дав мені нагоду сьогодні зазнати.

— Він сказав, що ти з усіх найліпший, а я навіть і не знав, що ти майстер стрільби з лука. Якщо це так, то чому ж ти теслюєш?

— Бо шлях лука охоплює геть усе, а працювати з деревом я здавна мріяв. А ще лучникові, що простує цією дорогою, не потрібні ані лук, ані стріла, ані ціль.

— У нашому селі ніколи нічого цікавого не трапляється — аж раптом мені відкриваються очі на те, що переді мною майстер мистецтва, до якого тепер нікому нема діла, — випалив хлопчина, сяючи очима. — Що воно таке, той шлях лука? Можеш мене навчити?

— Навчити нескладно. Це я можу зробити менше ніж за годину, дорогою назад до села. А от що склад-

ніше, то це вправлятися щоденно, поки не досягнеш потрібної відточености рухів.

Хлопчинові очі неначе благали його згоди. Тецуя крокував мовчки майже п'ятнадцять хвилин, а коли знову заговорив, його голос неначе помолодшав.

— Сьогодні я тішуся, бо пошанував людину, яка багато років тому врятувала мені життя. Тож я переповім тобі всі потрібні правила, але понад те нічого зробити не зможу: якщо ти мої слова візьмеш до тями, то матимеш безліч нагод використати мою науку, як тобі заманеться. Оце тільки-но ти назвав мене майстром. Але що таке майстер? А я тобі скажу: майстер не є навчителем підмайстра, він спонукає свого учня витиснути з себе якнайбільше, явити знання, вже присутнє в його душі.

І поки вони спустилися з гори, Тецуя розповів про шлях лука.

СПІЛЬНИКИ

Якщо лучник не ділитиметься з іншими радістю від лука та стріли, він ніколи не знатиме власних переваг і вад.

Тож іще перед тим, як ступати перші кроки, пошукай собі спільників — людей, які цікавитимуться тим, що ти робиш.

Я не кажу: пошукай інших лучників. А кажу: за-пізнайся з людьми всякого хисту, тому що шлях лука не різниться від жодного іншого шляху, якщо той, хто ним іде, ним же і живе.

Його спільниками не конче будуть ті, на кого всі дивляться, підпадають під їхній чар і вигукують: «Нема ліпшого над нього!» Якраз навпаки: то будуть люди, що не бояться схибити, а тому й хиблять. Тож і праця їхня аж ніяк не завжди має визнання. Але саме такого ґатунку люди перетворюють світ, і по силі-силенній зроблених помилок їм щастить натрапити на щось таке, від чого цілковито змінюється спільнота, до якої вони належать.

Такі люди не можуть чекати, допоки щось відбудеться, аби потім вирішити, як саме їм до того ставитися; вирішують вони на ходу, навіть знаючи, що справа їхня може бути дуже ризикована.

Співжиття з такими людьми надзвичайно важливе для лучника, бо він мусить збагнути, що перед тим, як стати навпроти цілі, треба віднайти всередині себе потрібну свободу, щоб можна було поміняти напрямок, поки перед грудьми ще напинається тятива зі стрілою. Розтискуючи пальці й відпускаючи тятиву, він має проказати сам собі: «Напинаючи лук, я здолав довгий шлях. Тепер цю стрілу випускаю з почуттям того, що я пішов на достатній ризик і зробив усе, на що спроможний».

Найкращі спільники — це ті, що мислять інакше від решти людей. Тому, шукаючи товаришів, які поділятимуть твоє захоплення стрільбою з лука, довіряйся чуттю й не звертай уваги на чужі думки про них. Люди завжди оцінюють інших, маючи за мірило власні обмеження, — і думка громади буває сповнена забобонів і страхів.

Зміст

<i>Подяки</i>	9
<i>Пролог</i>	13
Спільники	27
Лук	41
Стріла	47
Ціль	53
Постава	63
Як тримати стрілу	71
Як тримати лук	79
Як напинати тятиву	85
Як дивитися на ціль	93
Мить пострілу	101
Повторення	109
Як стежити за летом стріли	119
Лучник без лука, без стріли, без цілі	129
<i>Епілог</i>	137